

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «КОЗЛОВСЬКА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF KOZLOVSKA v. UKRAINE)

(Заяви № 52212/13)

Стислий виклад рішення від 05 жовтня 2023 року

08 травня 2010 року заявницю, яка до того була головним бухгалтером підприємства «П.», двох її охоронців, її чоловіка і дочку затримали працівники міліції та доставили до міського управління міліції, де протягом ночі її безперервно допитували, не дозволяли спати, їсти та пити, а також не давали певних медичних препаратів. Працівники міліції змусили її під дією наркотичних речовин дати викривальні показання щодо колишніх керівників підприємства «П.». У заяві зокрема було зазначено, що заявниця та її родина пішли до відділу міліції добровільно.

Вранці 09 травня 2010 року заявниці та її родині дозволили піти з відділу міліції.

12 травня 2010 року, коли заявниця знову була у відділі міліції, вона знепритомніла, впала на підлогу і зламала собі зуб. Працівники міліції викликали бригаду швидкої медичної допомоги, заявницю госпіталізували. У матеріалах справи відсутні підтверджуючі докази, що заявниця зламала зуб або мала інші тілесні ушкодження внаслідок її стверджуваного падіння. Заявниця не надала додаткових відомостей про події у відділі міліції 12 травня 2010 року.

Прокуратура неодноразово відмовляла у порушенні справи за фактом незаконного затримання та примушування надати неправдиві показання. Районний суд у свою чергу скасовував ці постанови зазначаючи, що прокурори не встановили підстав для доставлення заявниці до відділу міліції та її тримання там 08 травня 2010 року, а також що не було допитано заявницю, її дочку та чоловіка.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявниця скаржилася за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на жорстоке поводження, якому вона була піддана під час тримання під вартою у відділі міліції, та не проведення ефективного розслідування у зв'язку з цим; за пунктом 1 статті 5 Конвенції на те, що її незаконно доставили і тримали у відділі міліції та за пунктом 5 статті 5 Конвенції у зв'язку з неможливістю отримати відшкодування за скаргами на незаконне тримання під вартою.

Розглянувши скаргу заявниці за пунктом 1 статті 5 Конвенції Європейський суд зазначив, що проведене органами державної влади розслідування у відповідь на твердження заявниці про незаконне тримання під вартою було незадовільним, так як вказівки національних судів прокурорам про встановлення осіб і способу, у який заявниця була доставлена до відділу міліції, не були виконані. Крім того, прокурори ґрунтували свої висновки на показаннях працівників міліції та не надали жодного обґрунтування нехтуванню показаннями двох охоронців, які підтвердили версію подій заявниці. З огляду на матеріали справи Європейський суд дійшов висновку, що затримання заявниці увечері 08 травня 2010 року в кафе, доставлення її до відділу міліції та тримання під вартою до ранку 09 травня 2010 року, під час якого вона написала заяву, не мало будь-яких законних підстав. Враховуючи зазначене Європейський суд констатував порушення пункту 1 статті 5 Конвенції.

Європейський суд констатував порушення пункту 5 статті 5 Конвенції з огляду на те, що ні національні суди, ні інші компетентні органи державної влади не встановили незаконність тримання заявниці під вартою, що у свою чергу позбавило її права вимагати відшкодування шкоди згідно з національним законодавством.

Щодо скарги заявниці на жорстоке поводження під час тримання під вартою у відділі міліції Європейський суд зазначив, що заявницю незадокументовано тримали під вартою приблизно 11 годин і жодних вказівок, коли їй дозволять піти, не було. Її допитували всю ніч, не даючи можливості поспати чи поїсти. Ці обставини, безсумнівно, викликали у неї почуття неповноцінності та страждання й становили таке, що принижує гідність, поводження. Як результат Європейський суд констатував порушення матеріального аспекту статті 3 Конвенції.

Щодо скарги заявниці на відсутність ефективного розслідування жорстокого поводження з нею Європейський суд зазначив, що розслідування скарги заявниці за статтею 3 Конвенції на національному рівні не було достатньо ретельним у зв'язку з не встановленням національними органами фактів незаконного перебування заявниці у відділі міліції та жорстокого поводження, якому вона була піддана. Крім того, кримінальна справа за скаргами заявниці декілька разів

закривалася, а потім відновлювалася після оскарження заявницею. Повторюване винесення таких постанов у межах одного провадження само собою свідчить про існування серйозних недоліків. З огляду на зазначене Європейський суд дійшов висновку, що також було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції.

Європейський суд визнав необґрунтованою та відхилив скаргу заявниці за статтею 3 Конвенції щодо подій 12 травня 2010 року, оскільки заявницею не було надано достатньо доказів, які б доводили, що втрата нею свідомості була спричинена її спілкуванням з працівниками міліції та не навела достатньо детальний виклад подій того дня.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *«Оголошує* прийнятними скаргу за статтею 3 Конвенції щодо подій 08 і 09 травня 2010 року та скаргу за пунктами 1 і 5 статті 5 Конвенції, а решту скарг у заяві – неприйнятними;
2. *Постановляє*, що було порушено матеріальний і процесуальний аспекти статті 3 Конвенції;
3. *Постановляє*, що було порушено пункти 1 і 5 статті 5 Конвенції;
4. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:
 - (i) 9 750 (дев'ять тисяч сімсот п'ятдесят) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;
 - (ii) 2 149,36 (дві тисячі сто сорок дев'ять євро і тридцять шість центів) та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості компенсації витрат на правову допомогу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
5. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції».